

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího práce)

Práci předložila studentka: Nikola Musilová

Název práce: Interpretace mezistátní obchodní klauzule Nejvyšším soudem USA: srovnání Rehnquistova a Robertsova soudu

Vedoucí práce: Kryštof Kozák

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autorka zkoumá se zabývá interpretací klíčového ustanovení v Ústavě USA pro vztah federální vlády a jednotlivých států. Cílem práce je ukázat, zda dochází na úrovni ústavní interpretace k redefinování těchto vztahů a nebo zda můžeme mluvit o kontinuálním a stabilním přístupu zachovávajícím ustavenou rovnováhu.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka si zvolila náročné téma, které je však vysoce aktuální a relevantní pro vývoj amerického federalismu. Práce má logickou strukturu, autorka postupuje od teoretického uchopení problematiky interpretace ústavního textu přes nastínění nejdůležitějších okamžiků v rámci ústavního vývoje až po podrobnější analýzu rozhodnutí Nejvyššího soudu z vybraného období. Z těchto materiálů pak vyvozuje širší závěry ohledně daného tématu.

Autorka shromáždila odpovídající množství relevantní literatury, se kterou pracuje dostatečně kriticky – velmi přesně zmapovala hlavní názorové proudy a jejich ideová východiska. Těžiště práce pak spočívá v analýze samotných rozhodnutí Nejvyššího soudu, čehož se autorka zhostila velmi podrobně a zodpovědně.

Některé koncepty a myšlenky by šlo vyjádřit ještě přesněji, uvádím je zde spíše jako náměty pro další zkvalitnění práce. Vzhledem k důležitosti doktríny originalismu a jejích politických souvislostí by bylo na str. 12 vhodné přesněji rozebrat pojmy „konzervativní“ a „libertariánský“, neboť právě rozpory mezi těmito dvěma přístupy zapříčinily širší prosazení myšlenek originalismu v rámci rozhodování Nejvyššího soudu. Závěrečné zhodnocení současného originalismu tak, že je v podstatě podobný principu „living Constitution“ by bylo vhodné podrobněji vysvětlit, neboť se tak otevírá prostor k syntéze autorkou předkládaných protikladných konceptů. Práce obsahuje i podrobný jazykový rozbor každého slova z klíčové klauzule, nicméně je zařazen do kapitoly s poněkud matoucím názvem.

V kapitole představující tzv. Rehnquistův soud se pozornost správně soustřeďuje na pět tzv. federalistických soudců, nicméně by bylo dobré alespoň zmínit zbývající čtyři, jejichž působení mohlo mít vliv na zmírnění postojů svých kolegů. Zařazení podrobnějšího rozboru prostředí, ze kterého vychází jednotliví soudci, a zkoumání toho, jakým způsobem to může ovlivňovat jejich rozhodování v případě mezistátní obchodní klauzule, je pro práci obecně vhodné, nicméně z hlediska komparativní metody mohlo být provedeno systematictěji a se stejnými kritérii pro všechny soudce, kterých se práce především týká. Případná přehledná tabulka by mohla zvýraznit hlavní souvislosti a korelace.

Metodologicky bych v úvodu přesněji vymezil chápání označení „Rehnquistův“ a „Robertsov“, aby nevznikal falešný dojem, který by zveličoval roli předsedy Nejvyššího soudu s ohledem na výsledná rozhodnutí. Podle řady komentátorů byl nejdůležitějším členem soudu Kennedy, který nejčastěji působil jako jazýček na vahách mezi dvěma vyhraněnějšími tábory a v podstatě tedy dané případy rozhodoval. Úvaha ze závěru na str. 91 o nutnosti omezit pravomoci federální vlády s ohledem na ochranu práv jednotlivců je podnětná, nicméně bych se ji pokusil lépe propojit i s tématem obchodní klauzule, kde tato návaznost nemusí být nutně zřetelná. Z hlediska širšího zhodnocení Robertsova politického postoje v případě *Sebelius* by bylo vhodné zmínit paralelu s tím, že podobně politicky obratně se zachoval i předseda soudu Marshall v klíčovém případě *Marbury v. Madison*. Tato politická obratnost a boj o udržení vlastní prestiže by pak mohly tvořit další argumentační linii.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Předkládaná práce je po jazykové stránce na velmi dobré úrovni, autorka používá konzistentní citační normu. V případě citace některých internetových stránek chybí jejich název. Práce obsahuje formální náležitosti vyžadované pro diplomovou práci. Jazykových nepřesností a překlepů je v práci minimum (např. laissez faire na str. 34), je vidět, že autorka věnovala závěrečné editaci dostatečnou pozornost.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jedná se o velmi kvalitně zpracovanou práci, která využívá teoretický úvod a historický kontext pro podrobnou analýzu relevantní a aktuální otázky. Práce je po určitém zkrácení vhodná k publikaci v relevantním odborném periodiku.

Silnou stránkou práce je především přehledné představení relativně komplexní teoretické roviny ústavní interpretace, která je pak aplikována na konkrétní příklad mezistátní obchodní klauzule. Rozbor hlubších koncepčních příčin rozpadu tzv. federalistické pětky je také velmi přesvědčivý. Další silnou stránkou je vystižení politického a sociálního kontextu, který stojí na pozadí teoretických úvah i konkrétního rozhodování Nejvyššího soudu. Tento aspekt práci posouvá z roviny čistě právního rozboru a ukazuje přínos, který má specifický teritoriální kontext pro zodpovězení důležitých otázek.

Slabší koncepční stránkou práce, která však vyplývá z podstaty zkoumaného tématu, je relativně menší počet důležitých rozhodnutí Robertsova soudu, které se daného problému přímo týkají – zejména se jedná o rozhodnutí ohledně zdravotnické reformy prosazované prezidentem Obamou. Autorka však jeho rozbor doplňuje i dalšími materiály a vyjádřeními stávajících soudců ohledně mezistátní obchodní klauzule, například při slyšení v Senátu. Autorka se nebojí na základě věcných argumentů předkládat závěrečné originální hodnotící soudy. Závěr přehledně shrnuje hlavní výsledky a naplňuje předem vytyčené cíle.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

V práci je postoj Johna Robertse ke zdravotnické reformě prezentován jako „politicky obratný“. Lze tedy říci, že Nejvyšší soud se stává dalším politickým tělesem, jakousi třetí komorou Kongresu?

Proč přestal být vztah mezi federální vládou a státy za Johna Robertse prioritní oblastí Nejvyššího soudu? Lze z tohoto vývoje usuzovat na definitivní konec snah o redefinici vztahu federace a států, jak si to předsevzala Federalist Society?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně s doporučením na pochvalu děkana za vynikající diplomovou práci.

Datum: 14.6.2013

Podpis: Kryštof Kozák